

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร 02-2819401 E-mail : disas_moac@hotmail.com

แจ้งเตือนเรื่อง “โรคใบขีดโปร่งแสงข้าว”

เตือนเกษตรกรที่ปลูกข้าวที่ข้าวอยู่ในระยะแตกกอถึงออกรวง โดยเฉพาะในภาคตะวันออกและภาคกลาง เนื่องจากช่วงนี้ฝนตกกระจายหลายพื้นที่สภาพอากาศมีความชื้นสูง เหมาะต่อการระบาดของโรคใบขีดโปร่งแสงข้าว

เกษตรกรในจังหวัดดังกล่าวและจังหวัดใกล้เคียง หมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเริ่มพบใบข้าวมีอาการเป็นขีดข้าวยาวไปตามเส้นใบ ต่อมาค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีเหลือง หรือส้ม ให้รีบแจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อดำเนินการหาแนวทางควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

เชื้อสาเหตุ : เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzicola* (Fang et al.) Swings et al.

ลักษณะอาการ

โรคนี้นี้เป็นได้ตั้งแต่ระยะข้าวแตกกอจนถึงออกรวง อาการปรากฏเริ่มแรกที่ใบเป็นขีดข้าวยาวไปตามเส้นใบ ต่อมาค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือส้ม เมื่อแผลขยายรวมกันก็จะเป็นแผลใหญ่ แสง สามารถทะลุผ่านได้และพบหยดน้ำสีเหลืองคล้ายยางสนกลมๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุดปรากฏอยู่บนแผล ความยาวของแผลขึ้นอยู่กับความต้านทานของพันธุ์ข้าว และความรุนแรงของเชื้อ ในพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรค แผลจะขยายจนใบไหม้ไปถึงกาบใบ ลักษณะของแผลจะคล้ายคลึงกับเกิดบนใบส่วนในพันธุ์ต้านทาน จำนวนแผลจะน้อยและแผลจะไม่ขยายตามความยาวของใบ รอบๆ แผลจะมีสีน้ำตาลดำ

การแพร่ระบาด

พบมากในนาข้าวที่น้ำฝน และนาชลประทาน ฝนตกชุกความชื้นสูง ลมพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางรวดเร็ว และถ้าสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ใบข้าวที่แตกใหม่ อาจไม่แสดง อาการโรคเลย พบมากในนาข้าวที่น้ำฝน และนาชลประทาน ฝนตกชุกความชื้นสูง ลมพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางรวดเร็ว และถ้าสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ใบข้าวที่แตกใหม่ อาจไม่แสดงอาการโรคเลย

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. สำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกสัปดาห์
๒. ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมาก
๓. ไม่ควรปลูกข้าวแน่นเกินไป และอย่าให้ระดับน้ำในนาสูงเกินควร
๔. ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอ เช่น พันธุ์ข้าวดอกมะลิ๑๕ กข๖ เหนียวสันป่าตอง พิษณุโลก๒ ชัยนาท๑ เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว ให้ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช อัตราตามคำแนะนำเช่น ไอโซโพรโทโอเลน คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ เซตริฟโตมัยซินซัลเฟต+ ออกซีเตทตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ไตรเบซิคคอปเปอร์ซัลเฟต

